

FİZYOTERAPİ VE REHABİLİTASYON BÖLÜMÜNDE ÖĞRENİM GÖREN BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNDE AKADEMİK BAŞARININ BENLİK SAYGISI, KAYGI DURUMU VE DEPRESYON DÜZEYİ İLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ

Hanife ABAKAY¹, Tuğba DERE^{1*}

¹Yozgat Bozok University, Sarıkaya Physiotherapy and Rehabilitation Vocational School, 66650, Yozgat, Türkiye

Özet: Üniversite döneminde, farklı eğitim stratejilerinin ve hedefe yönelik faaliyetlerin belirlenmesi ile sınav kaygısının ortadan kaldırılması gibi faktörler benlik saygısı ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Ancak fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerde akademik başarıyla benlik saygısının ve psikososyal faktörlerin ilişkisi yeterince araştırılmamıştır. Bu nedenle çalışmamızın amacı fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinde akademik başarının benlik saygısı, kaygı durumu ve depresyon düzeyi ile ilişkisinin incelenmesidir. Çalışmaya fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören ve 1. sınıfı henüz bitirmiş olan, Türkçe okuyup-anlayabilen 72 birey dahil edildi. Bireylerin benlik saygısı Rosenberg Benlik Saygısı Envanteri, kaygı durumu Durumluk-Sürekli Kaygı Envanteri, depresyon düzeyi Beck Depresyon Envanteri ile değerlendirildi. Çalışmaya dahil edilen bireylerin akademik başarıları, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü 1. sınıf not ortalamaları alınarak kaydedildi. Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri ile Rosenberg Benlik Saygısı Envanterinin alt parametreleri arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki olduğu tespit edildi ($P<0,05$). Ayrıca akademik başarı ile depresyon düzeyi ($r=-0,452$, $P=0,001$), durumluk ($r=-0,269$, $P=0,022$) ve sürekli ($r=-0,385$, $P=0,001$) kaygı düzeyi arasında da istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu belirlendi ($p<0,05$). Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin genel akademik başarılarının artırılmasına yönelik çalışmalarda, birinci sınıftan itibaren benlik saygısı, kaygı durumu ve depresyon düzeyi gibi faktörlerin de ele alınması gerekliliği ortaya konmuştur.

Anahtar kelimeler: Fizyoterapi, Akademik başarı, Benlik saygısı, Kaygı

Investigation of the Relationship between Academic Achievement and Self-Esteem, Anxiety and Depression Levels of First-Year Students in the Department Physiotherapy and Rehabilitation

Abstract: Factors such as the determination of different educational strategies and goal-oriented activities and the elimination of test anxiety during the university period reveal the relationship between self-esteem and academic success. However, the relationship between academic achievement and self-esteem and psychosocial factors in students studying in the physiotherapy and rehabilitation department has not been adequately investigated. However, the factors affecting academic success in physiotherapy and rehabilitation students are unclear. Therefore, the aim of our study is to investigate the relationship between academic achievement, self-esteem, anxiety and depression levels of first-year students in the department physiotherapy and rehabilitation. The study included 72 individuals who started their education in the physiotherapy and rehabilitation department and had just finished the first grade and could read and understand Turkish. Individuals' self-esteem was evaluated with the Rosenberg Self-Esteem Inventory, their anxiety status was evaluated with the State-Trait Anxiety Inventory, and their depression level was evaluated with the Beck Depression Inventory. The academic achievements of the individuals included in the study were recorded by taking the Physiotherapy and Rehabilitation 1st grade score averages. A statistically significant relationship was found between the academic achievement levels of physiotherapy and rehabilitation students and the sub-parameters of the Rosenberg Self-Esteem Inventory ($P<0.05$). Significant correlations were found between academic achievement and depression level ($r=-0.452$, $P=0.001$), state ($r=-0.269$, $P=0.022$) and trait ($r=-0.385$, $P=0.001$) anxiety levels. ($p<0.05$). In studies aimed at increasing the general academic achievement of physiotherapy and rehabilitation students, it has been revealed that factors such as self-esteem, anxiety and depression levels should also be addressed starting from the first grade.

Keywords: Physiotherapy, Academic success, Self concept, Depression

*Sorumlu yazar (Corresponding author): Yozgat Bozok University, Sarıkaya Physiotherapy and Rehabilitation Vocational School, 66650, Yozgat, Türkiye

E mail: tugba.dere@yobu.edu.tr (T. DERE)

Hanife ABAKAY <https://orcid.org/0000-0003-4047-7965>

Tuğba DERE <https://orcid.org/0000-0002-3048-9113>

Gönderi: 06 Nisan 2023

Kabul: 09 Mayıs 2023

Yayınlanma: 01 Temmuz 2023

Received: April 06, 2023

Accepted: May 09, 2023

Published: July 01, 2023

Cite as: Abakay H, Dere T. 2023. Investigation of the relationship between academic achievement and self-esteem, anxiety and depression levels of first-year students in the department physiotherapy and rehabilitation. BSJ Health Sci, 6(3): 376-382.

1. Giriş

Fizyoterapi mesleği, fiziksel yetersizlik yaşayan bireylerin yeniden topluma kazandırılmasında olduğu kadar sağlıklı bireyler için de koruyucu sağlık hizmetleri ve yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik sorumluluk alan bir meslek grubudur (Kunduracılar ve ark., 2012). Fizyoterapi mesleği bilimsel bilgi ve yetenek kadar, fiziki güç ve beceri gerektirmesi yönüyle sağlık ile ilgili meslekler arasında önemli bir yer tutmaktadır (Taşpınar ve ark., 2014; Özdiç ve ark., 2018). Dört yıl süren fizyoterapi ve rehabilitasyon eğitimi ülkemizde ilk yıl ağırlıklı olarak teorik derslerden, ikinci ve üçüncü yıllar mesleki uygulamalı derslerden, son eğitim yılı ise klinik uygulamalardan oluşmaktadır. Mesleki eğitim alan olan öğrencilerin, eğitimi alınan mesleğin gerektirdiği karakteristik özelliklerin ve yeteneklerin, kendileriyle uyumunu değerlendirebilmeleri için, ilgi alanlarının ve beceri düzeylerinin bilincinde olmaları büyük önem taşımaktadır. Öyle ki, öğrencilerin kendi benlikleri ile ilgili fikir sahibi olmamaları, akılcı olmayan inançlarının farkına varmadıkları takdirde, mesleki eğitimin sonunda başarısızlık ve hayal kırıklığı yaşama olasılığı fazlasıyla artmaktadır. Üniversite öğrencilerinin mezuniyete kadar devam eden süreçte iç veya dış faktörlerin kişinin akademik ilerlemesinde olumsuz bir etkisi olduğu son yıllarda inceleme konusu olmuştur. Literatür, üniversite öğrencilerinde zihinsel sağlık sorunları ile akademik başarının azalması arasında bir bağlantı olduğunu daha önceki çalışmalarda da ortaya koymuştur (Storrie ve ark., 2010; Mcdermott ve ark., 2020). Özellikle üniversite hayatının ilk yılı mesleki kaygıların çok fazla olduğu bir dönem olmakla birlikte; yeni bir ortama alışmanın neden olduğu stres faktörünün varlığı ve ilerleyen yıllarda uygulamalı derslerin yoğunluğu gibi etmenler de var olan depresyon, stres gibi psikolojik etkilenimleri artırıcı neden olarak görülmektedir. Tüm bu faktörler aynı zamanda bireyin özgüveni ile ilgili sıkıntıları beraberinde getirmekte, benlik saygısını etkileyen kaygı durumunu tetikleyebilmektedir (Kahraman ve ark., 2018).

Benlik saygısı kavramı benliğin duygusal boyutu olarak bilinmektedir. Kendini benimseme, kendine değer verme, saygı duyma, onaylama ile birlikte benlik saygısı kendi değerine ilişkin değerlendirmeyi ifade etmektedir. Ayrıca ruh sağlığının önemli göstergelerinden biri olarak da kendini değerli bulma anlamına gelen benlik saygısı kavramı kullanılmaktadır (Lane ve ark., 2004). Depresyon ise benlik saygısının kaybedilmesi ve değersizlik duygularının en yaygın belirtilerinden birisidir. Ruh sağlığı ile ilgili birçok problem, üniversite öğrencileri arasında son yıllarda gittikçe artmaktadır. Gao ve ark. (2020)'da üniversite öğrencilerinin yaklaşık yarısının kaygı ve depresyon başta olmak üzere strese bağlı birçok ruhsal sağlık sorunları yaşadığını ortaya koymuştur. Özellikle genç nüfus hızla değişen imkânlara ve kültürel yapıya ayak uydurmakta zorlandıkları, bu nedenle geç ergenlik dönemine karşılık gelen üniversiteye yeni başlayan bireylerde bu gibi problemlerin daha sık gözlemlendiği tespit edilmiştir (Kivrak ve Altın, 2019).

Benlik saygısı kendini olduğundan aşağı ya da olduğundan üstün görmeksizin kendinden memnun olma durumu olarak tanımlanması depresyon, kaygı gibi etmenleri de beraberinde getirmeye açık bir faktör olarak görülmektedir (Sarıkaya, 2015). Geç ergenlik dönemini kapsayan 18-21 yaşları da biyolojik değişimlerin tamamlandığı, gerçekçi düşünülüp kararların alındığı, gelecek planlarının yapıldığı uygulandığı dönemi kapsamaktadır. Dolayısıyla bu dönem aralığındaki üniversiteli bireylerin yaşadığı depresyon, kaygı gibi etmenlerin nedenlerinin irdelenmesi ve bu etmenlerin benlik saygısına olan etkisinin incelenmesi önemlidir (Gür, 2022). Bireyin kendisini ne kadar yeterli ve değerli biri olarak algıladığına ilişkin genel değerlendirmeleri içeren benlik saygısı (Rosenberg, 1965), depresyon (Blatt ve Zuroff, 1992), sosyal kaygı, üniversiteye ve yabancı olunan bir yöreye uyum gibi öğrencilerin yaşam kalitesinin önemli bileşenleri olan pek çok değişkenle ilişkilidir. Bu nedenle akademik başarıyla olan ilişkisinin değerlendirilmesinin önemi ayrıca ortaya çıkmaktadır (Baumeister ve ark., 2003).

Benlik saygısının akademik başarıya etkisi temel olarak, farklı eğitim stratejilerinin ve hedefe yönelik yönelimlerin belirlenmesi, sınav kaygısının ortadan kaldırılması gibi etmenler aracılığıyla oluşmaktadır (Özgüngör ve Paksu, 2017). Literatürde sağlık bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin memnuniyet düzeyleri ve etkiyen faktörleri inceleyen çalışmalar (Kahraman ve ark., 2018; Alaca ve Kaba, 2022) mevcut olsa da fizyoterapi ve rehabilitasyon 1. sınıf öğrencilerinin akademik başarısının benlik saygısı, kaygı durum ve depresyon düzeyi gibi etmenlerle ilişkisini araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır (Kahraman ve ark., 2018). Bu nedenle çalışmamızın amacı fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinde akademik başarının benlik saygısı, kaygı durumu ve depresyon düzeyi ile ilişkisinin belirlenmesidir.

2. Materyal ve Yöntem

Çalışmanın örneklem grubu Seçer ve ark. (2022)'nın çalışmasına göre etki büyüklüğü 0,319 alınarak 'Correlation: Point biserial model' istatistik testi ile 'Post-Hoc: Compute achieved power' analiz türü kullanılarak güç analizi yapılmıştır (G*Power 3.1.9.2 version, Heinrich-Heine-Universität, Düsseldorf, Germany). Çalışmanın gücü %80 olarak belirlenmiş olup, çalışma toplamda 72 kişiyle sonlandırılmıştır.

18-22 yaşları arasında olan, fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü 1. sınıfı henüz bitirmiş olan ve Türkçe okuyup anlayabilen öğrenciler çalışmaya dahil edilirken; üniversitelerin farklı bölümlerinde öğrenim gören, fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde birinci sınıfı tamamlamayan veya üst sınıflarda olan, çalışmaya katılmayı kabul etmeyen bireyler çalışma dışı bırakıldı. Araştırmada dahil edilme kriterlerini karşılayan, geç ergenlik döneminde bulunan fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinden yazılı onam alındı. Bireylerin yaş (yıl), boy (cm), kilo (kg), vücut kütle indeksi (VKİ) (kg/m²)

ve cinsiyet gibi demografik verileri kaydedildikten sonra bağımsız değişkenlere yönelik aşağıdaki değerlendirmeler yapıldı.

2.1. Benlik Saygısının Değerlendirilmesi

Çalışmaya dahil edilen bireylerin benlik saygısı düzeyleri Çuhadaroğlu ve ark. (1986) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği (RSBÖ) ile değerlendirildi. RSBÖ, Rosenberg (1965) tarafından geliştirilmiş olup; bu ölçek ergenlere uygulanabilmektedir. Uygulamada zaman sınırlaması yoktur. Toplam 63 maddeden oluşan ölçeğin 12 alt testi vardır; Benlik Saygısı, Kendilik kavramının sürekliliği, İnsanlara güvenme, Eleştiriye duyarlılık, Depresif duygulanım, Hayalperestlik, Psikomatik belirtiler, Kişiler arası ilişkilerde tehdit hissetme, Tartışmalara katılabilme derecesi, Ana-baba ilişkisi, Babayla ilişki, Psişik izolasyon.

2.2. Kaygı Durumunun Değerlendirmesi

Durumluk-Süreklilik Kaygı Envanteri, Spielberger ve ark. (1973) tarafından 14 yaş üstü bireylerde sürekli kaygıyı ölçmek amacıyla geliştirilmiştir. Türkiye'de geçerlik ve güvenilirliği 1995 yılında Özusta (1995) tarafından yapılmıştır. 20'şer maddelik iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümü o anki durumuyla ilgili kaygısını değerlendirirken, ikinci bölümde herhangi bir andaki kaygı durumu değerlendirilir. Yaklaşık 10 dakika sürmektedir. 20 ile 80 arasında puan alınır, puan yükseldikçe bireyin kaygı seviyesinin daha yüksek olduğu anlamına gelmektedir.

2.3. Depresyon Düzeyinin Değerlendirilmesi

Beck Depresyon Ölçeği, Beck ve ark. (1988) tarafından depresif bireylerin sıklıkla gösterdiği semptomları içeren, depresyon şiddetini değerlendirmek için geliştirilen bir ölçektir. Hisli ve ark. (1988) tarafından 1988 yılında Türkçe geçerliği yapılmış olup, toplamda 21 maddeden oluşmaktadır Her madde için 0-3 arasında bir puan verilir. Yaklaşık 5-10 dakika sürmektedir; 11-17 puan arası hafif düzeyde depresyon, 18-29 puan arası orta düzeyde depresyon ve 30-63 puan arası ciddi düzeyde depresyon olarak sınıflandırılmaktadır.

2.4. İstatistiksel Analiz

Verilerin değerlendirilmesinde SPSS 25 (IBM SPSS Statistics for Windows, Version 25.0) istatistik paket programı kullanıldı. Çalışmada kategorik ve sürekli değişkenler için tanımlayıcı istatistikler (ortalama, standart sapma, minimum değer, maksimum değer, sayı ve yüzdelik dilim) verildi. Ayrıca parametrik testlerin ön şartlarından olan varyansların homojenliği "Levene" testi ile kontrol edildi. Normallik varsayımına ise "Shapiro-Wilk" testi ile bakıldı. Verilerin normal dağılıma uymadığı tespit edildiğinden non-parametrik koşulların sağlandığına karar verildi. Üç ve daha fazla grup arasındaki farklılıklar değerlendirilmek istendiğinde parametrik test ön şartlarını sağlanmadığı için Kruskal Wallis Testi kullanıldı. Sürekli değişkenler arasındaki ilişkiler Spearman Korelasyon Katsayısı ile analiz edildi. İlişkilerin kuvveti; $r > 0,90$ ise çok kuvvetli; $0,70-0,90$ arasında ise kuvvetli; $0,40-0,70$ arasında ise orta kuvvette; $0,20-0,40$ arasında ise düşük kuvvette ve $<0,20$ ise çok düşük veya önemsiz

kuvvette korelasyon olarak tanımlandı. Tüm analizlerde istatistiksel anlamlılık düzeyi (P) 0,05 olarak kabul edildi (Overholser ve Sowinski, 2008).

3. Bulgular

Yaş ortalaması $20,35 \pm 0,65$ olarak bulunan öğrencilerin, %76,4'ünün (n=55) kadın, %23,6'sının (n=17) erkek olduğu saptandı. Öğrencilerin demografik verilerine ilişkin veriler Tablo 1'de verildi.

Çalışmaya katılan öğrencilerin benlik saygı envanteri alt puanı, akademik başarı düzeyi, kaygı durumu ve depresyon düzeyine ilişkin veriler Tablo 2'de gösterildi. Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören üniversite öğrencilerinin akademik başarı düzeyleri ile Rosenberg Benlik Saygısı Envanterinin insanlara güven duyma, eleştiriye duyarlılık, depresif duygulanım, tartışmalara katılabilme becerisi ve babayla ilişki alt parametreleri ile ilişkili olduğu tespit edildi ($P < 0,05$).

Tablo 1. Üniversite öğrencilerinin demografik özelliklerine ilişkin bulgular (n=72)

	Min	Mak	Ort ± SS
Yaş (yıl)	19	24	20,35±0,65
Boy (cm)	150	181	162,07±9,22
Kilo (kg)	45	95	67,05±12,28
VKİ (kg/m ²)	20	31,59	25,40±3,31

Tablo 2. Üniversite öğrencilerinin benlik saygısı, akademik başarı, kaygı durumu ve depresyon düzeyine ilişkin bulgular (n=72)

Rosenberg Benlik Saygısı Envanteri	Ort ± SS	Min-Mak
Benlik Saygısı	1,22±0,91	0,25-3,33
Kendilik Kavramının Sürekliliği	3,64±1,16	0-5
İnsanlara Güven Duyma	1,51±0,87	0-3
Eleştiriye Duyarlılık	1,94±0,94	0-3
Depresif Duygulanım	2,19±1,17	0-4
Hayalperestlik	2,23±1,55	0-4
Psikosomatik Belirtiler	3,97±2,52	0-8
Kişilerarası İlişkilerde Tehdit Hissetme	1,42±0,82	0-3
Tartışmalara Katılabilme Derecesi	,89±0,76	0-2
Ana- Baba İlgisi	1,69±1,50	0-6
Babayla İlişki	1,10±1,20	0-5
Psişik İzolasyon	1,12±0,85	0-2
Akademik Başarı Ortalaması	2,76±0,45	1,57-3,66
Beck Depresyon Envanteri	16,15±11,37	3-47
Süreklilik-Durum Kaygı Ölçeği (Süreklilik)	45,17±12,40	29-71
Süreklilik-Durum Kaygı Ölçeği (Durumluk)	46,17±10,73	29-74

Ayrıca akademik başarı ile depresyon düzeyi ($r = -0,452$, $P = 0,001$), durumluk ($r = -0,269$, $P = 0,022$) ve sürekli ($r = -0,385$, $P = 0,001$) kaygı düzeyi arasında da istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler olduğu belirlendi ($P < 0,05$).

Üniversite öğrencilerinin akademik başarıları ile benlik saygısı düzeyi, kaygı durumu ve depresyon düzeyi arasındaki ilişki Tablo 3'te gösterildi.

Tablo 3. Üniversite öğrencilerinin akademik başarı ile benlik saygısı düzeyi, kaygı durumu ve depresyon düzeyi arasındaki ilişkiler (n=72)

Rosenberg Benlik Saygısı Envanteri	Akademik Başarı	
	r	P
Benlik Saygısı	-0,134	0,262
Kendilik Kavramının Sürekliliği	0,207	0,080
İnsanlara Güven Duyma	,258*	0,028
Eleştiriye Duyarlılık	,254*	0,031
Depresif Duygulanım	,281*	0,017
Hayalperestlik	-0,006	0,957
Psikosomatik Belirtiler	0,070	0,561
Kişilerarası İlişkilerde Tehdit Hissetme	0,142	0,235
Tartışmalara Katılabilme Derecesi	,263*	0,025
Ana- Baba İlgisi	0,082	0,495
Babayla İlişki	,434**	0,001
Psşik İzolasyon	-0,072	0,551
Beck Depresyon Envanteri	-,452**	0,001
Süreklilik-Durum Kaygı Ölçeği (Süreklilik)	-,269*	0,022
Süreklilik-Durum Kaygı Ölçeği (Durumluk)	-,385**	0,001

*P<0.05, **P<0.001

4. Tartışma

Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerde akademik başarının benlik saygısı, kaygı durumu ve depresyon düzeyi ile ilişkisinin incelenmesi amacıyla planlanan çalışma sonucunda akademik başarı ile benlik saygısı düzeyi alt parametreleri, durumluk ve sürekli kaygı durumu ve depresyon düzeyi arasında anlamlı ilişkiler olduğu tespit edildi. Benlik saygısı yüksek olan kişiler, daha sağlıklı ruhsal, psikolojik gelişime sahip olarak topluma dâhil olmaktadır. Ruh sağlığı uzmanları, benlik saygısı yüksek olan bireylerin ortalamanın üzerinde okul başarıları ve olumlu sosyal davranış gibi etmenleri olduğunu bildirmektedirler (Kristjansson, 2007). Alves-Martins ve ark. (2002) akademik başarının okudukları sınıf düzeyi arttıkça benlik saygısını daha az etkilediğini tespit etmişlerdir. Bu durumun temel sebebi olarak ise bireylerin okudukları öğrenim düzeyine verdikleri önem, ilerleyen yıllarda özgüven gibi psikososyal konulardaki direncin artması gösterilmiştir. Ayrıca akademik başarının katılım, kültürel değerler veya cinsiyet için gibi kişisel faktörlerden de etkilendiği vurgulanmıştır (Lei ve ark., 2018). Van ve ark. (2018)'da akademik uyumun birinci sınıf öğrencilerinde başarıyı etkileyen spesifik kavramlardan biri olduğunu tespit etmişlerdir. Çalışmaya dahil edilen öğrencilerin de fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü birinci sınıfta olmalarının yeni ortama uyum problemlerine neden

olması, mesleki derslerin içeriği hakkında bilgi sahibi olmamaları, kültürel olarak farklı yapıdaki arkadaşlarla aynı ortamı paylaşmaları gibi nedenlerin bu sonuçları doğurduğu düşünülmektedir. Bu sonuçlara dayanarak fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin yüksek akademik başarı elde etmelerinde yüksek benlik saygısına sahip olmanın önemli olduğu saptanmıştır.

Çalışma sonuçlarına bakıldığında fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları ile benlik saygısının alt parametrelerinden olan insanlara güven duyma, eleştiriye duyarlılık, depresif duygulanım, tartışmalara katılabilme derecesi ve babayla ilişki ile anlamlı ilişki ortaya konduğu tespit edilmiştir. Bireyin hayatında karşılaşmış olduğu zorluklarla baş edebilmesi ve yaşamış olduğu streslerden, duygusal durumunun iyilik halini koruyarak üstesinden gelebilmesi yüksek benlik düzeyi gerektirmektedir. Güçlü bir benliğin oluşabilmesi için de kişinin kendisine verdiği değeri bilmesi ve kendisini kabul etmesi önemlidir. Dolayısıyla gerek ruhsal gerekse de bedensel olarak bireyin iyilik halini koruyabilmesi için yüksek benlik saygısına sahip olmanın büyük önem taşıdığı tespit edilmiştir (Sevim ve Artan, 2021). Bu nedenle birinci sınıfı henüz bitirmiş olan öğrencilerde benlik yapısının henüz olgunlaşmamış olması, iyilik halini koruyabilecek yeterli beceriye henüz sahip olunmaması ve yetiştirilen ortamdan farklı bir ortama geçiş yapmak gibi faktörlerin; benlik saygısının özellikle insanlara güven duyma, eleştiriye duyarlılık ve tartışmalara katılabilme gibi parametrelerle bağlantılı olmasında etkili olduğu düşünülmektedir. Ayrıca öğrencilerin mesleğe ve uyum sağlamaya çalıştıkları ortama karşı önyargılı düşüncelere sahip olmalarının da bu duruma katkı sağladığı tahmin edilmektedir. Sonuç olarak ilerleyen dönemlerde, akademik başarıyı etkileyen bu alt parametrelerin de ortadan kalkabileceği, bu nedenle öğrenciler üst sınıflara geçtikçe benzer çalışmaların yapılması gerektiği düşünülmektedir.

Benlik saygısı ile yakından ilişkili bir kavram olan öz yeterlilik ise bireyin hedeflerine ulaşmak için gerekli görevleri yerine getirirken algıladığı yeteneği ifade eden bir kavramdır. Öz yeterliliğin performans üzerindeki etkisi, üniversite öğrencilerinin akademik başarıları da dahil olmak üzere çeşitli alanlarda daha önce yapılan çalışmalarla kanıtlanmıştır (Choi, 2005). Öz-yeterlilik, bireyin stres gibi rahatsız edici bir deneyimle karşılaştığında, bu stresi başarılı bir şekilde yönetmek için başa çıkma stratejilerini başlatıp başlatmayacağını belirlemede kritik bir faktör olarak kabul edilmektedir (Sawatzky ve ark., 2012). Stres faktörü ise birçok üniversite öğrencisinde yaygın olarak mevcuttur ve bireyler stres faktörlerini ortadan kaldırmaya odaklanmak yerine, öğrencilerin başa çıkma becerilerini geliştirmek için tasarlanmış programlar öne çıkmaktadır. Benlik saygısı az, stres yönetimi ve öz yeterliliği sınırlı olan öğrencileri belirlemek ve onlara uygun destekleyici hizmetler sağlamak, bu bireylerin stres yönetimlerine ve

dolayısıyla akademik performanslarındaki olumsuz etkilenmenin ortadan kaldırılmasına yardımcı olabileceği düşünülmektedir (Sawatzky ve ark., 2012). Bu nedenle çalışma sonuçları, üniversite öğrenimine yeni başlayan bireylerde akademik başarıyı etkileyebilecek faktörlerin ayrıntılı incelenmesi gerektiğinin ayrıca önemini ortaya koymaktadır.

Benlik saygısı, depresyon, kaygı gibi ruhsal bozuklukların öğrencilerin üniversite ortamındaki akademik performanslarına ciddi tehditler oluşturabileceği ve gelecekteki mesleki gelişimlerini öngörebileceği düşünüldüğünde, üniversite öğrencilerinin psikolojik sıkıntılarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi gerekliliği tespit edilmiştir. Mevcut literatürde çeşitli bağlamlarda üniversite öğrencileri arasında yaygın olarak görülen çeşitli kaygı, stres ve depresyon kaynakları belirlenmiştir. Bunlar, öğrencilerin kişiliği, yaşam tarzı, aile geçmişi ve akademik performans gibi faktörler olarak tespit edilmiştir. Öncelikle bu faktörler öğrencilerin kişilikleri, zorluklara karşı tutumlarını ve olumsuz duygularını ifade etme isteklerini belirlemektedir. Ayrıca dışadönük olan bireylerin iyimser olma ve yeteneklerinden emin olma olasılıkları daha yüksek olduğu tespit edilmiştir (Buckworth ve ark., 2002). Birçok öğrenci tarafından üniversite hayatının ilk yılı büyük bir kişisel sıkıntı olarak görülebilmektedir. Üniversite öğrencilerinde de akademik öz-yeterlik düzeyleri ve problem çözme becerileri ile karar vermede öz-saygı ve karar verme stilleri arasındaki ilişkinin irdelenmesi ve bu konuda öğrenciler üzerinde farkındalık oluşturulması önemli bir gerekliliktir (Seçer ve ark., 2022). Ayrıca fizyoterapi gibi ders yükü fazla ve ilerleyen dönemlerde uygulamalı derslerin stresinin varlığının yanında gelecekte iş bulabilme kaygısı gibi etmenler bu bireylerde daha fazla inceleme yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır (Lane ve ark., 2004). Tüm bu etmenler, çalışma sonuçlarında açığa çıkan fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin akademik başarıları ile benlik saygısı arasında anlamlı ilişki olmasını açıklayabilmektedir.

Yüksek depresyon düzeyine sahip olan ergen bireyler genellikle üzgün olup, yalnızlık hissederler ama günlük işlerini yapmaya devam edebilirler. Ancak daha derin depresyon vakalarında düşük benlik saygısı, kendini suçlama, umutsuzluk, intihar düşünceleri, öfke ve huysuzluk belirtileri göstermektedirler. Yapılan çalışmalarda depresyon ve anksiyetenin aynı anda yaşanabileceği ve depresyona anksiyetenin %12-75 oranında eşlik ettiği bildirilmiştir (Lama, 2011). Ergenlikten yetişkinliğe geçiş dönemi genel olarak depresyonun başlaması için yüksek riskli bir dönemi temsil ederken, yükseköğretime başlayan gençler depresyon ve kaygı yaşama risklerini arttırabilecek birtakım sosyal zorluklarla karşı karşıya kalmaktadırlar. Ayrıca depresyon süresi uzadıkça etkilenen kişilerin işleyişini ve üretkenliğini etkilediği de belirtilmiştir (Zhao ve Hawkins, 1995). Lama ve ark.'nın üniversite öğrencileri ile yaptıkları çalışmada öğrencilerin depresyonu ile akademik başarıları arasında olumsuz bir ilişki olduğunu

ve bu durum öğrencilerde depresyon ne kadar yüksekse başarı düzeylerinin o kadar düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Lama, 2011). Bu çalışmada da elde edilen bulgular, kaygı durumu ve depresyon düzeyinin akademik başarıyı etkilediği gösterilmiştir. Bu sonuçlar literatürde bildirilen, anksiyete ve depresyonu olan ergenlerin eğitimsel başarısızlıklara karşı savunmasız olduğunu gösteren diğer bulguları doğrulamaktadır. Ek olarak depresif ruh halinin biliş üzerindeki etkisi, anksiyete ve depresyon belirtileri olan öğrencilerin dikkat odaklamada sıkıntı yaşadıkları, sonuç olarak da akademik başarısızlığa yol açmaktadır. Son yıllarda özellikle gelecekte iş bulma kaygısı, üniversitede alınan eğitime olan bakış açısının değişmesi gibi faktörler de kaygı etmenleri olarak ortaya çıkabilmektedir. Öğrenciler arasındaki yüksek depresyon ve kaygı düzeylerinin, yalnızca öğrencilerin sağlığı, gelişimi, eğitim düzeyi ve yaşam kalitesi üzerinde değil; aynı zamanda kendi aileleri ve sosyal çevreleri ile ilgili sorunlara da neden olabilmektedir (Khesht ve ark., 2019). Ayrıca sağlık alanında çalışan meslek gruplarının yüksek benlik saygısına sahip olmaları önemlidir. Özellikle eğitim döneminde bireyler üzerindeki başarı için baskı faktörü, çalışma döneminde ise uzun çalışma saatleri hem hasta iletişimlerinde hem mesleğin gerekliliklerinde benlik saygısı için önem taşımaktadır (Edwards ve ark., 2010). Bu etmenler, sağlık alanında okuyan öğrencilerde düşük benlik saygısını ve buna ek olarak sosyal alanlarda öğrencilerin davranışlarını ve adaptasyonunu etkileyerek akademik performansı olumsuz etkilemektedir (Gonzalez-Urbietta ve Torales, 2019). Bu sonuçlar, üniversite öğrencilerinin akademik başarı düzeyinde kaygı durumu ve depresyonun etkili olduğunu açıklamaktadır.

Özellikle sağlıkla ilişkili bölüm okuyan öğrencilerin benlik saygılarının değerlendirilmesi, gerekli durumlarda olası risklerin önlenmesi açısından önem taşıdığı vurgulanmıştır. Fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerde benlik saygısının, öğrencilerin katılım gösterdikleri sosyal faaliyetler ve mesleki memnuniyetler ile doğru orantılı olduğunu tespit edildiği bildirilmiştir (Hülya, 2021). Farklı sağlık alanlarında eğitim gören bireylerde benlik saygısı düzeyi ve benlik saygısını etkileyen faktörler incelenmiş olsa da bu çalışma; fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinde akademik başarının benlik saygısı, kaygı durumu ve depresyon düzeyi ile ilişkisinin incelendiği bilginiz dahilindeki ilk çalışmadır. Ancak çalışmanın tek merkezli olması ve benlik saygısını etkileyen farklı etmenlerin değerlendirilmemiş olması nedeniyle bu alanda daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu tespit edilmiştir. Farklı üniversitelerde okuyan fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümü öğrencilerinin kıyaslanmaması ve farklı sağlık bölümlerinin karşılaştırılmaması çalışmanın limitasyonu olarak görülmektedir. Artık fizyoterapi ve rehabilitasyon bölümünün çok tercih edilmesi böyle bir araştırma yapma gereksinimini arttırmıştır. Akademik başarı ile bu parametrelerin incelenmesi gerek oryantasyon eğitimleri

gerekse ders içerikleri bakımından da değişikliğe gidilmesini düşündürmüştür.

5. Sonuç

Çalışma sonuçları bireylerin akademik başarılarının artırılmasına yönelik stratejilere yön verilmesinde ve sonuç olarak da verilen eğitimden alınan verimin artırılmasında etkili sonuçlar ortaya koymaktadır.

Katkı Oranı Beyanı

Yazar(lar)ın katkı yüzdesi aşağıda verilmiştir. Tüm yazarlar makaleyi incelemiş ve onaylamıştır.

	H.A.	T.D.
K	50	50
T	100	
Y		100
VTI	40	60
VAY	50	50
KT	50	50
YZ	50	50
KI	50	50
GR	50	50
PY	50	50
FA	50	50

K= kavram, T= tasarım, Y= yönetim, VTI= veri toplama ve/veya işleme, VAY= veri analizi ve/veya yorumlama, KT= kaynak tarama, YZ= Yazım, KI= kritik inceleme, GR= gönderim ve revizyon, PY= proje yönetimi, FA= fon alımı.

Çatışma Beyanı

Yazarlar bu çalışmada hiçbir çıkar ilişkisi olmadığını beyan etmektedirler.

Etik Onay/Hasta Onamı

Bu çalışma Yozgat Bozok Üniversitesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'nun (onay tarihi: 25 Ağustos 2022, onay numarası: 2017-KAEK-189_2022.08.25_04) kararı ile tıbbi etik açısından uygun bulunmuş olup, araştırma Helsinki Deklarasyonu Prensipleri'ne uygun şekilde yapılmıştır.

Kaynaklar

Alaca N, Kaba H. 2022. Comparison of perceived achievement level of program outputs by graduates and education/job satisfaction, according to the graduation years: Acibadem Mehmet Ali Aydınlar University, Department of Physiotherapy and Rehabilitation. *Hacet Univ Fac Health Sci J*, 9(1): 166-190.

Alves-Martins M, Peixoto F, Gouveia-Pereira M, Amaral V, Pedro I. 2002. Self-esteem and academic achievement among adolescents. *Educ Psychol*, 22: 51-62.

Baumeister RF, Campbell JD, Krueger JI, Vohs KD. 2003. Does high self-esteem cause better performance, interpersonal success, happiness, or healthier lifestyles? *Psychol Sci Public Interest*, 4: 1-44.

Beck AT, Steer RA, Carbin MG. 1988. Psychometric properties of the Beck Depression Inventory: Twenty-five years of evaluation. *Clin Psychol Rev*, 8: 77-100.

Blatt SJ, Zuroff DC. 1992. Interpersonal relatedness and self-definition: Two prototypes for depression. *Clin Psychol Rev*, 12:

527-562.

Buckworth J, Granello DH, Belmore J. 2002. Incorporating personality assessment into counseling to help college students adopt and maintain exercise behaviors. *J Coll Couns*, 5: 15-25.

Choi N. 2005. Self-efficacy and self-concept as predictors of college students' academic performance. *Psychol Sch*, 42: 197-205.

Çuhadaroğlu F. 1986. Self-esteem in adolescents. Unpublished Dissertation, Hacettepe University, Ankara, Türkiye, pp: 138.

Edwards D, Burnard P, Bennett K, Hebden U. 2010. A longitudinal study of stress and self-esteem in student nurses. *Nurse Educ Today*, 30: 78-84.

Gao W, Ping S, Liu X. 2020. Gender differences in depression, anxiety, and stress among college students: a longitudinal study from China. *J Affect Disord*, 263: 292-300.

González-Urbieta I, Almirón M, Torales J. 2019. Are we doing enough to address self-esteem issues in medical and other health sciences students. *Med Clin*, 3: 2-3.

Gür T. 2022. The Relationship between academic self-regulation, motivationa strategies, academic success in adolescence on distance education. MSc Thesis, Hacettepe University, Graduate School of Health Sciences, Child Development and Education Program, Ankara, Türkiye, pp: 170.

Hisli N. 1988. A study on the validity of beck depression inventory. *Turk J Psychol*, 6: 118-122.

Hülya T. 2021. The relationship between physiotherapy and rehabilitation students' self-esteem and event participation and satisfaction. *J High Educ Sci*, 11: 437-443.

Kahraman T, Saraç DC, Derya Ö. 2018. Comparison of expectations and satisfaction levels of physiotherapy and rehabilitation students at the beginning and end of the undergraduate education. *İKÇÜSBFD*, 3: 15-22.

Khesht-Masjedi MF, Shokrgozar S, Abdollahi E, Habibi B, Asghari T, Ofoghi RS, Pazhooman S. 2019. The relationship between gender, age, anxiety, depression, and academic achievement among teenagers. *J Family Med Prim Care*, 8: 799.

Kivrak AO, Altın M. 2019. A scrutiny on the changes in the self-respect, anxiety, and depression levels of the university students performing individual and team sports. *Int J High Educ*, 8: 117-125.

Kristjánsson K. 2007. Measuring self-respect. *J Theory Soc Behav*, 37: 225-242.

Kunduracılar Z, Akbaş E, Büyükuysal Ç, Biçki D, Erdem EU. 2012. Assessment of job awareness in department of physical therapy and rehabilitation students. *J High Educ Sci*. 3: 186-192.

Lama MA-Q. 2011. The relation of depression and anxiety in academic achievement among group of university students. *Int J Psychol Couns*, 3: 96-100.

Lane J, Lane AM, Kyprianou A. 2004. Self-efficacy, self-esteem and their impact on academic performance. *Soc Behav Pers*, 32: 247-256.

Lei H, Cui Y, Zhou W. 2018. Relationships between student engagement and academic achievement: A meta-analysis. *Soc Behav Pers*, 46: 517-528.

Mcdermott RC, Fruh SM, Williams S, Hauff C, Graves RJ, Melnyk BM, Hall HR. 2020. Nursing students' resilience, depression, well-being, and academic distress: Testing a moderated mediation model. *J Adv Nurs*, 76: 3385-3397.

Overholser BR, Sowinski KM. 2008. Biostatistics primer: part 2. *Nutr Clin Pract*, 23: 76-84.

Özdiñç S, Biçici Y, Çamur M, Turan FN. 2018. Determination of Professional Anxiety Levels of Undergraduate Students Who Have Physiotherapy and Rehabilitation Education. *J High Educ Sci*. 3: 471-479.

Özgüngör S, Paksu AD. 2017. Variables predicting university

- students' academic achievement based on self-esteem. TPCGJ, 7: 111-125.
- Özusta HŞ. 1995. Çocuklar için durumluk-sürekli kaygı envanteri uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması. Turk Psikol Derg, 10: 32-44.
- Rosenberg M. 1965. Rosenberg self-esteem scale. Acceptance and commitment therapy. Measures package. 61: 18.
- Sarıkaya A. 2015. The correlation between self-esteem level and pysical resilience of adolescents aged 14-18. MSc Thesis, Istanbul Bilim University, Institute of Social Sciences, İstanbul, Türkiye, pp: 103.
- Sawatzky RG, Ratner PA, Richardson CG, Washburn C, Sudmant W, Mirwaldt P 2012. Stress and depression in students: the mediating role of stress management self-efficacy. Nurs Res, 61: 13-21.
- Seçer E, Korucu TŞ, Uzunlar H, Güldane D, Derya Ö. 2022. investigation of the relationship between academic self-efficacy, problem solving skills and self-esteem in decision making and decision-making styles of university students studying in the field of health. Hacettepe Univ Fac Health Sci J, 9: 223-235.
- Sevim K, Artan T. 2021. Factors affecting high and low self-esteem. J Soc Policy, 2: 109-121.
- Spielberger CD, Gonzalez-Reigosa F, Martinez-Urrutia A, Natalicio LF, Natalicio DS. 2017. The state-trait anxiety inventory. Interam J Psychol, 5: 4.
- Storrie K, Ahern K, Tuckett A. 2010. A systematic review: students with mental health problems—a growing problem. Int J Nurs Pract, 16: 1-6.
- Taşpınar F, Taşpınar B, Aksoy CC. 2014. Investigation of musculoskeletal discomforts in physiotherapy and rehabilitation students. J Exerc Ther Rehabil, 1: 55-60.
- Van Rooij E, Jansen EP, van de Grift WJ. 2018. First-year university students' academic success: the importance of academic adjustment. Eur J Psychol Educ, 33: 749-767.
- Zhuo M, Hawkins RD. 1995. Long-term depression: a learning-related type of synaptic plasticity in the mammalian central nervous system. Rev Neurosci, 6: 259-278.